

Dosarul nr. 3ra-829/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (jud: Gh. Popa)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

17 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de către Petru Morari și Angela Morari,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Petru Morari și Angela Morari împotriva Direcției asistență socială și protecția familiei Telenești, intervenient accesoriu Aurelia Țurcanu, cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Aurelia Țurcanu, a fost casată integral hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 08 februarie 2018, Petru Morari și Angela Morari au depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției asistență socială și protecția familiei Telenești, intervenient accesoriu Aurelia Țurcanu, cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că la data de 08 septembrie 2013, Petru Morari a înregistrat căsătoria cu Aurelia Țurcanu la Primăria s. Cobîlnea, rnl Țoldănești sub nr. 06. Din căsătorie s-a născut la XXXXX fiica XXXXX, Angela Morari fiind bunica copilului.

Au afirmat că după încheierea căsătoriei, Aurelia Țurcanu a început să facă abuz de alcool și să ducă un mod amoral de viață. În timp ce Petru Morari se afla peste hotarele țării la muncă, Aurelia Țurcanu a părăsit casa părinților adoptivi și a plecat să locuiască cu Alexei Șicorschi din XXXXX, fiind cu el în relații de concubinaj, la XXXXX născându-se fiul lor XXXXX.

Au susținut că în prezent, Alexei Șicorschi își ispășește pedeapsa de 2 ani și 8 luni închisoare într-un penitenciar de tip închis, infracțiunea fiind comisă împreună cu Aurelia Țurcanu, însă Alexei Șicorschi și-a asumat toată răspunderea asupra sa.

Reclamanții au menționat că la scurt timp după privarea de libertate a lui Alexei Șicorschi, din cauza comportamentului amoral și antisocial, abuzului de alcool, Angela Morari, mama lui Petru Morari, a trimis-o pe Aurelia Țurcanu împreună cu copilul nou-născut să locuiască la părinții ei adoptivi Iurie și Anastasia Țurcanu, locuitori ai XXXXX.

Au invocat că îndată după ce a revenit în familia părinților adoptivi, Aurelia Țurcanu a conviețuit în relații de concubinaj câteva săptămâni cu Șeremet Constantin, după care a plecat să locuiască cu al patrulea bărbat pe nume Ceban Nicolai, locuitor al XXXXX, unde l-a luat și pe fiul ei XXXXX, în vârstă de numai un an.

Au precizat că după nașterea fiicei XXXXX, Aurelia Țurcanu a abandonat-o la doar 5 luni și din nou a plecat să locuiască cu Alexei Șicorschi. Din acest motiv relațiile familiale s-au destrămat definitiv. Prin hotărârea din 05 mai 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești căsătoria a fost desfăcută, iar domiciliul copilului minor a fost determinat cu tatăl Petru Morari.

La 17 decembrie 2017, Petru Morari a luat cunoștință de dispoziția autorității tutelare nr. 6 din 12 decembrie 2017 cu privire la graficul de întrevedere cu copilul minor XXXXX.

Conform dispoziției, Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești, în urma examinării cererii Aureliei Țurcanu și luând în considerare că ultima nu este decăzută din drepturile părintești, a dispus a-i permite Aureliei Țurcanu acces liber la comunicarea și exercitarea drepturilor părintești asupra copilului minor XXXXX.

În pct. II din dispoziție a fost stabilit următorul grafic de întrevedere cu copilul:

1. Mama, va lua copilul cu ea periodic în fiecare primă și a treia sâmbătă din lună de la ora 09.00 până duminica la ora 18.00.

2. Mama va vizita copilul în instituția preșcolară/școlară de câte ori va fi necesar în prezența educatorului sau a pedagogului.

3. Cinci zile consecutive în perioada vacanțelor de Crăciun, inclusiv ziua de Crăciun peste un an și în perioada vacanțelor de Paște, inclusiv ziua de Paște peste un an.

4. De la vârsta școlară va lua copilul pe perioada vacanțelor de vară, timp de o lună, coordonând cazul cu o lună înainte.

5. A lua copilul răspunzând de viața și sănătatea lui.

6. A obliga părinții de a nu pune piedici la îndeplinirea prezentei dispoziții.

7. A preîntâmpina părțile despre răspunderea penală pentru ațâțarea copilului împotriva unui din părți.

Reclamanții au afirmat că dispoziția autorității tutelare a fost întocmită în lipsa lor și nu s-a ținut cont de consimțământul tatălui și interesele copilului, motiv din care nu sunt de acord cu graficul stabilit.

În acest sens, la 29 decembrie 2017 a fost contestată cu cerere prealabilă dispoziția nr. 6 din 12 decembrie 2017, care prin răspunsul nr. 110 din 30 ianuarie 2018 al Direcției asistență socială și protecția familiei Telenești a fost respinsă.

Au solicitat anularea integrală a pct. II subpct. 3, 4 și 5 din dispoziția autorității tutelare nr. 6 din 12 decembrie 2017 cu privire la graficul de întrevedere cu copilul minor XXXXX și anularea sintagmei „mama, va lua copilul cu ea periodic” expusă în pct. II subpct. 1 și înlocuirea cu sintagma „mama, va avea întrevedere cu copilul ... (după text) ... la locul de domiciliere a copilului, în prezența tatălui copilului sau a tutorelui Morari Angela”.

Prin hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Telenești, acțiunea depusă de Petru Morari și Angela Morari a fost admisă integral și a fost anulat integral pct. II subpct. 3, 4 și 5 ale dispoziției autorității tutelare Telenești nr. 6 din 12 decembrie 2017 cu privire la graficul de întrevedere cu copilul minor XXXXX, a.n. XXXXX. A fost anulată sintagma „mama, va lua copilul cu ea periodic” expusă în pct. II subpct. 1 și a fost înlocuită cu sintagma „mama va avea întrevedere cu copilul la locul de domiciliere a copilului, în prezența tatălui copilului sau a tutorelui Morari Angela”.

Instanța de fond a stabilit că dispoziția contestată a fost întocmită fără prezența tatălui Petru Morari, cu care a fost stabilit domiciliul copilului minor. De asemenea, la emiterea dispoziției, Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești nu a ținut cont de interesele majore ale copilului, de comportamentul amoral al Aureliei Țurcanu, de starea materială și spirituală a acesteia, precum și de faptul că nu dispune de toate condițiile necesare pentru primirea și odihna în timpul vacanțelor a fiicei XXXXX.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Aurelia Țurcanu, a fost casată integral hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Telenești și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a constatat că actul administrativ contestat, prin care a fost stabilit graficul de întrevederi a copilului minor cu mama, nu lezează drepturile și interesele copilului, instanța de fond concluzionând eronat că dispoziția nu este în interesul superior al copilului.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că în circumstanțele în care mama copilului minor Aurelia Țurcanu după desfacerea căsătoriei cu Petru Morari nu a fost decăzută din drepturile părintești față de fiica sa, nu există niciun temei de anulare a graficul stabilit de autoritatea tutelară, or, întrevederea copilului cu mama, luarea cu ea a copilului periodic este în interesul superior al copilului.

De asemenea, instanța de apel a menționat că în speță nu s-a constatat că comportamentul mamei copilului minor este în detrimentul intereselor acestuia sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică, astfel ca să fie împiedicat contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat.

La data de 07 mai 2019 Petru Morari și Angela Morari au depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 21 iunie 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Telenești.

În motivarea recursului au indicat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, pe care o consideră ilegală și neîntemeiată, fiind emisă cu interpretarea și aplicarea eronată a prevederilor art. 52, 53 și 64 din Codul familiei, ale Legii privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, precum și ale Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, ratificată de Republica Moldova la 12 decembrie 1990.

Au susținut că argumentul instanței de apel, invocat și de Direcția asistență socială și protecția familiei Telenești, cu privire la faptul că mama copilului nu este decăzută din drepturile părintești, este ilegal, formal și neîntemeiat, deoarece Petru Morari nu a cerut interzicerea totală a întrevederilor Aureliei Țurcanu cu fiica lor, fiind solicitat doar ca întrevederile mamei și a bunicilor cu copilul minor să aibă loc în prezența tatălui sau a

tutorelui Angela Morari, fără dreptul ca mama să ia copilul la ea acasă, nu se cunoaște pe unde și la care casă, deoarece nimeni nu știe când și cine va fi următorul ei concubin sau amant și la care dintre ei va trece cu traiul.

Au invocat că prin dispoziția nr. 6 din 12 decembrie 2017, nici autoritatea tutelară și nici Aurelia Țurcanu nu s-au obligat să asigure protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea fiicei minore pe durata aflării împreună cu mama, nu s-a ținut cont de obligațiile părinților și ale tutorelui, nu au fost studiate și apreciate condițiile de trai și de siguranță la locul unde se va afla copilul.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 13 februarie 2019.

Decizia instanței de apel redactată integral a fost expediată în adresa părților la data de 11 martie 2019, potrivit scrisorii de însoțire nr. 2656 (f.d. 121), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia de către recurenții Petru Morari și Angela Morari.

Astfel, recursul, depus la data de 07 mai 2019 de către Petru Morari și Angela Morari, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Petru Morari și Angela Morari nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie

1991), pe când în recursul depus de Petru Morari și Angela Morari asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Petru Morari și Angela Morari, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Petru Morari și Angela Morari se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu